

Asia: VN/7447/2025

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Asetus tulee olemaan kaavoituksen keskeinen työkalu tulevaisuudessa. Hämeen liitto pitää tärkeänä, että asetus tukee kaavojen laadintaa ja perustuu hyviksi todettuihin käytäntöihin eikä vaikeuta sitä, ja että asetuksessa otetaan huomioon myös maakuntakaavoituksen erityispiirteet.

Hämeen liitto ei ole toistaiseksi ollut mukana ympäristöministeriön rahoittamassa kumppanitestauksessa eikä sitä myöten ole testannut tietomallimuotoisen kaavoituksen toimivuutta tai asetuksen määrittämää vakiomuotoista esitystapaa. Pääpiirteittäin asetus vaikuttaa toteuttavan tavoitteensa hyvin ja ehdotukset asetuksen muuttamiseksi ovat asetusta selkeyttäviä ja käytettävyyttä kehittäviä. Hämeen liitto pitää kaikkia muutosehdotuksia kannatettavina, mutta esittää kuitenkin ehdotuksen asetuksen jatkokehittämisestä.

Asetuksen tavoitteena on kaavakohteiden koodiarvojen määrittämisen lisäksi tarjota yhtenäinen malli kaavojen kuvaustekniikalle ja symboleille. Asetuksen liite 4, joka on tekstimuotoinen PDF-dokumentti pienillä esimerkkikuvilla, ei toimi välttämättä toimi kovin käytännöllisenä ohjeena tavoitellessa yhdenmukaista esitystapaa kaavakohteille. Tietomallimuotoisen kaavoituksen kantavana ajatuksena on mahdollistaa kaavojen koneluettavuus, joten on ristiriitaista, että ohjeistus esitystavasta ei ole koneluettavassa muodossa eikä siten tue esitystapojen yhteneväisyyden edistymistä.

Asetuksen jatkokehitystä varten olisi hyvä harkita sellaisen julkisen, selkeän ja kattavan liiteaineiston laatimista, jossa eri kaavakohteiden esitystavat julkaistaisiin kaavanlaatimisohjelmien ymmärtäminä tyyli-tiedostoina tai esimerkiksi SLD-tiedostoina. Mikäli tämä osoittautuu mahdottomaksi, olisi hyvä harkita eri kaavakohteiden esitystapojen väriarvojen, viivojen paksuuksien, fonttien, katkoviivojen välien pituuksien ym. luettelointia taulukkomuotoisena aineistona.

Toisena huomiona kaavamerkintöjen esitystapaan liittyen voidaan nostaa esiin erilaisten tiemerkintöjen suuruus maakunta- ja yleiskaavoissa. Asetus mahdollistaa teiden ja katujen piirtämisen maakunta- ja yleiskaavoihin viidellä eri tyylillä tai viivan paksuudella (moottoritie, kaksiajoratainen tie tai katu, valtatie/kantatie, seututie/pääkatu, yhdystie/kokoojakatu). Kaikille näille tien tyypeille on mahdollista kuusi eri olemassaolon astetta, jotka määritellään kaavamääräyksen lisätiedolla (olemassa oleva, uusi, merkittävästi parannettava, ohjeellinen sijainti, vaihtoehtoinen sijainti, yhteystarve). Näitä yhdistelemällä syntyy yhteensä 30 erilaista mahdollista yhdistelmää liikenneverkon kaavakohteiden esitystavoille. Olisi hyvä harkita, olisiko asetuksessa tarpeen määrittää esitystavat erikseen jokaiselle yhdistelmälle. Monet näistä liikenneverkon kaavakohteista ovat kovin yleisiä, joten esitystapojen yhteneväisyyttä edistäisi, jos jokaisen kaavanlaatijan ei tarvitsisi määritellä itse viivojen leveyksiä esim. erilaisten merkittävästi parannettavien teiden tapauksessa.

Hämeen liitto seuraa kiinnostuksella asetuksen kehittymistä ja antaa mielellään lausuntonsa mahdollisten tulevien päivitysten yhteydessä.

Asikainen Mikael
Hämeen liitto